

Causes de la guerra

Resulta per demés pueril la creencia de que la pau i la guerra depenen de la voluntat dels sobe-rans o governants de les nacions, ja qu'es una llei històrica sancio-nada pels segles, que la guerra es un dels medis de que's val la Pro-videncia per a fer expiar a n'els pobles els crims i prevaricacions que s'obstinen en perpetrar.

Seguint pas a pas la historia, se veu amb tota evidència que ca-da vegada que la superbia i l'e-goisme prenen proporcions extre-mes, i sobre tot, cada vegada que la sensualitat se desenfrena, o en altres termes, sempre qu'els pobles donen preponderancia a la materia sobre l'esperit, cau sobre d'ells l'as-sot destructor de la guerra i la sang corre en abundancia.

Grecia, arribada al cenit de la seva gloria, ensuperbida per la se-va civilització, va oblidar-se dels seus deus. La corrupció de costums va exacerbar-se durant el govern de Pericles, qui es deixá dominar per Aspasia, dona funesta qui mantenía i explotava cases de cor-ruptió. Diu la historia que'l rapte de dues cortisanes de la casa d'As-passia va ser causa de la guerra del Peloponés, que va deixar arrui-nada a Grecia, que sense forces per a defensar la seva independen-cia, va ser confiscada per Filip de Macedonia, i de senyor en senyor va passar desd'Alexandre fins al últim dels pro consuls romans, qui va deixar la eu mans dels turcs.

Estudiant la historia de Roma, se veu que a mida que aquell gran poble, enorgullit per el seu poder, anava corrompent-se, anava en augment la efusió de sang. Jamai cap poble ha barrejat tanta sang amb tant de llot, però tampoc cap poble ha hagut de sostenir tantes guerres. I com si a proporció qu'el desenfré creixia, la guerra no fos càstig suficient per a aquell poble, apareixen els espectacles de sang al anfiteatre; reconeixent la histo-ria que la vinguda de les rasses del Nort, que varen acabar amb l'im-

peri d'Occident, va ser la derrera etapa de la expiació d'aquella ciu-tat anomenada per San Joan la gran prostituta.

L'estudi de la historia de la edat mitja ens donaria també en-senyances corroboradores de que 'ls crims de la carn s'expien sem-pre per la sang, descobrint-nos les causes de la invasió musulmana a Europa; i al arribar al segle XVI veuríem que la superbia dels prin-ceps i la sensualitat dels apóstates, que lo primer que procuraven era buscar se concubina, varen pro-duir amb el seu exemple la corrup-ció de les costums populars, a la que va seguir el vessament desang, que va correr a torrents aixís a Alemanya com a Fransa i sobre tot a Anglaterra.

En el segle XVIII les doctrines racionalistes han pervertit a n'els pobles d'Europa; l'orgull dels sofis-tes no té fré, ja que logren que la depravació produída per les idees circoll per les venes dels Estats, especialment de França, preparant canvis inevitables del ordre polític: essent ja de preveure que aquella societat frívola, egoista i corrom-puda, no lograria regenerar se sen-se una expiació terrible, sense un baptisme de sang.

En efecte, tres o quatre vils, estúpits i borratxos, varen erigir-se en tirans del poble francès. La revolució acapdillada per Carrier, Cuthon, Robespier i altres corifeus de la maldat entronitzada, va apa-reixer amb les seves matances; la guillotina va inventar-se per a degollar sense treva; les guerres, tant al interior com al exterior, sem-braven la mort i l'extermini, fins que aquell poble, que havia pro-clamat els drets del home i la fra-ternitat universal, va caure baix el domini d'un déspota qui amb la seva sang va sostenir les guerres del Imperi, que varen deixar este-sos en els camps de batalla d'Eu-ropa i a les aigües d'Abukir i Tra-falgar més de cinc milions d'ho-mes.

Del estat del mon a l'hora pre-sent poc hem de dir-ne. Els pobles moderns, envanescuts del progrés material, quina forsa s'exercita a-vui contra d'ells mateixos, han ol-vidat els preceptes del Decàleg i s'han rigut de les ensenyances del Evangeli. L'egoisme imperant pe-sa sobre les classes desvalgudes, a costa de les qu'es fan vertiginosa-ment fortunes immenses i escanda-loses; la abnegació i l'esperit de sacrifici se'n van i deixen en el seu lloc una set abrusadora de gosar, qu'engendra l'odi de classes i man-té encés el volcà que aménassa destruir el fastuós edifici de la ci-vilització moderna.

No han faltat certament grans pensadors que veien venir l'espec-tre aterrador de la guerra mentres el mon dormia en la disolució, con-fiàt en la bona voluntat dels sobi-rans i en els esforços de la diplo-macia, que vint i quatre hores abans d'estallar la conflagració s'ufanava de tenir assegurada la pau del mon. En el relotge de la Providencia va tocar l'hora de des-pertar i aquesta ha sigut terrible; ha sobrevingut soptadament la ca-tàstrofe mundial, sorprenent a n'els governants empenyats en apa-gar les lluminaries del cel, i a n'els pobles en plé paroxisme de lli-berinatge, en plena apoteósis del tango argenti.

Aixó es lo que diu la historia de tots els pobles i de tots els sé-gles, i les seves ensenyances refe-rents a l'expiació dels crims so-cials, permeten afirmar qu'el mon seguirá amenassat per l'assot de-vastador de la guerra mentres se mantinguen exacerbats l'orgull, l'egoisme i la sensualitat, que son les causes que la engendren; que perseverarém en la guerra men-tres les riallades de la orgia man-tinguen apagat l'eco del clamór angélic que va ressonar en el pe-ssebre de Betlem: *Gloria a Deu en les altures i pau en la terra a n'els homes de bona voluntat.*

JOAN DOTRAS MANA.